

САНТА ОЛОХ

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

Х а н г а т
1981 жыл алтынны
15 минуттан тахсар

№ 18 (5842)

1983 жыл Олуныу 10 күн
чэппиз

Сыаната
2 харчы

ҮЛЭЛИИР МИЭСТЭ

Олоу-дьяһары хаачыйы производственной управлений атах таһаһын тигэр сьарар киндэх-хэ, барыга уурбуг-түшпүг курдук: үлэлииргэ сөтөөх температуралаах, сырдык, бөрөөдөктөөх. Сьмах тоһо да кьарараһын иһин, хас биридин рабочай анал миэстэлээх. Туттар тэббириниэр, матырыяаллар куруук биир сиргэ уурулар буоланнар, көрдөөн сүсүгүрүү суох, үлэ бириэмэте толору кедьүүстөөхтик туһанылар. Биир үксүн ол иһин бу дьоруус коллектив былаанын мэдэи толорор. Пятилетка сүрүн сылын бастаһын ыйыгар, 10800 сэлкуобайдаах бороуускуйаны онгоруи, балтараа бүк куоһарда.

Үлэлиир миэстэ — киһи күниээби олохун үстэн бириин атаарар сирэ. Онон маһна бары барыта сайдымы билигин көрдөбүлүгүгэр эппиэттиир, үлэ онгоруи таһаарыһын үрдэтигэ, рабочай айымнылаахтык үлэлээһинигэр эрдүк табыгастаах буолуохтаах.

Ол эрээри сир ахсын онуку буолбатах. Гаражтар, өрөмүөнүүр мастерскойдар олус тымныһылар, кирдэхтөр, тон массыынаһын хасһан водителлэр үтүс үлэ бириэмэтин сүтөрүллөр. Сигэ көрүмккэ техника саахалланыта, өрөмүөн хаачыстыбата мөлтөх.

Капитальный тутуу былааннарын толорууга механизациялааһын кыаллыбата улахан мөһөһүнэ буолла. Болуотунуһуктар онноор бөрөбүнэлэри өтүүн сөһон таһаараллар, электричество кууһа туһанылааһыбат.

Кыстык хотонногэ илин ырахан үлэлэри механизациялааһын эмнэ бытаанык сыбарыйар. Онон сүөсүһүт аһардас санынан таһан, илчигин көтөрөн уонунан, ардыгар, сүүһүнэн сүөһүгэ эби аһылыгы бөлөмүкүгэ, ууһатарга, аһатарга күһэллэр. Сүөһү митэаччилэр үлэлиир миэстэлэригэр сьиньаналларын тэрийиңгэ, киһилэри итин аһылыгынан, аналлаах аһынан, эргэһинэн хаачыйыга туруоруллубут сэрүктар мэдэи олоххо кинэр буолбатахтар.

Сөрөх совхозтар хонтуоралара, маһаһыннар, Кулгура дьиллэр олус тымныһылар үлэ тэрээһинигэр улахан хөрөмьуну онгоруи.

Наука этэринэн, аһардас тастыг тьмас-уус уонтан биһре наһтааһына үлэ онгоруиүтүн 2 бырыһаһыга тийиэ үрдэтэр. Бымы-сымы суох онгоруу, оборудованиелары, истизнэлэри кьрааскалааһын үлэ онгоруиүтүгэр быһаччы дьайаллар. Онон үлэлиир усулуобуйаны түпсарыга көрүллэр үбү, атын сыага буолбакка, чопчу аһынан уонна толору туһаныһын хаачыйыһы — хаһаайыстыбаннай салайааччылар мүчүрүйбөт эбэһиниэстэрэ.

Профсоюзнай комитеттар үлэлиир миэстэ санитарнай-гигиенической көрдөбүллэргэ толору эппиэттиир, сөтөөх температуралаах, бөрөөдөктөөх буолуутугар, производство культуратыгар конкуретары бытыһын практикалах, үлэни научнайдык тэрийиңгэ ураты болломторун ууруох тустаахтар.

Таб. Ю. В. Андропов ССКП РК сэтинньиэтэри (1982 с.) Пленумугар норуот хаһаайыстыбатын иһигэр тирээн турар сүгкэн уонна дьоруунаах сөрүктары быһаары хас биридин үлэлиир миэстэбэ көрүллэри туһугар улахан тэрийэр үлэ наадатын бөлүстэбита. Бу күнүгэ Москватаабы Серге Орджоникидзе аатынан станогу онгоруи заводка тьл этинигэр үлэ онгоруиүтүн үрдэти иһин дьэки хаһымыгар сөтөөх сьзнательнай, рабочай дьиссиплины наадатын өссө чигэтэн мьда.

Ону ситиһэргэ үлэлиир миэстэ туруга ураты улахан суолталаах.

ЛЕНИНСКЭЙ СУОЛУНАН

Москвада В. И. Ленин риялара социализмы туһунан музейыгар «Ле-туу ленинскэй былаанын ленинскэй суолунан» дьин олоххо киллэрэр иһин аһылыһына. Быһтапката охсуһуу, Аһа дойдуну кэмүскүүр Улуу сэркии Советскай былаас бас-сылларын, бүтүгүнү эко-номьаһынаабы комическай уонна куль-туралар революция үрнай тутуу тустарыһан иһигэр киллэрлэр. кэпсиплэр. Графическай листер се-

(ССТА).

● XI пьятилетка; үһүс, сүрүн, сыл ● КҮН АХСЫН — УДАРНАЙДЫК!

АРЫЫЛААХ. Комсомолец Яков Филиппов дойду Аска-үөлгө про-грамматыйн олоххо бы-һаччы киллэрсэр дьу-лурунан, ааспыт кү-һүнүттэн Хомустаах ферматыгар ыаһык-

Эдэр эрчимлэн

сыттыыр. Эдэр сүөсүһүт кыстык түөрт ыйыгар валовойунан 77 центнер үүтү ыһа, эбэһэтэли-бэтин лаһа куоһаран иһэр. Оттон тохсуньуга

ыһаһын ахсыттан 111-дин кг үүтү ыһа.

Уол билигин бөрөгө-түү бэрээдэһинэн «Эр-чим» комсомольскай ыч-чат фермада кэлэн үлэ-тин садалаата.

М. КИРИЛИН.

ХАДААР. Оройуон хас да төгүллээх чемпион-нара, билигин үөрөххө сылдьар эдыгиди-ба-лыһы Татьяна уонна Наталья Ксенофонтова-лар эстафеталарын ки-

Эстафета салбанар

һилэр балтылара Варва-ра салгыыр. Киһи эмнэ «ЫВСК 60 сыла» фер-мада ыаһыксыттыыр. Комсомолка кыстык аас-

ЧУРАПЧЫ. Ааспыт субуотуга Амматтан уон-на Алексеевскайтан ти-пографиялар сьбиздис-сэйдэрэ О. П. Стручкова иһигэр Е. С. Дьяконова салайааччылаах делега-циялар кэлэн биһиги оройуонмут полиграфис-тарын кьттэ көрсүстү-лэр. Делегациялар ыаллы

Полиграфистар куоталаһаллар

оройуоннар типография-ларын коллективтарын пятилетка сүрүн сылыгар социалистическай куота-лаһыларын усулуобуйа-тын бигэргэттилэр. Куо-талаһы түмүгэ сылла-рыннан таһаарыллара бы-һаарыһына. Онуоха сү-

һүт ыйдарыһар ыһаһын ахсыттан 516-лыы кг ыһа графигын лаһа куоһар-да. Аһардас тохсуньуга 121-дин кг үрүи иһэни дьбилиттэ.

Л. НАХСЫЛОВА.

АРЫЫЛААХ. Маннаа-бы сүөсүһүттэр ферма кьһыл мунугар түмсэн үлэ-хамкаас туһунан үгүс-түк кэпсэтэллэр.

Ааспыт бэтинсэргэ ки-һилэргэ тьа хаһаайысты-батын үлэһиттерин проф-союзун райкомун предсе-датель М. А. Романова со-циалистическай куотала-һы уонна үлэ дьиссипи-

Сүөсүһүт күнүгэр

линиэтин, эмиир-сани-тарнай холбоһук кьлаа-бынай враһа М. Л. Фи-липпов сүөсүһүттэргэ ме-дицинскэй көмө тустары-нан кэпсэттилэр, киһи аһ-тека үлэһиттэрэ наада-лаах эми-тому таһааран аһылаатылар.

Үлэһиттэр эбэх болпу-руостары ыйытан толору эппиэттери ыттылар. От-тон биригэһиэр Н. Н. Максимов ферма коллек-тивын иһигэр эбэһи үлэ-тин түмүгүн иһитиннэр-дэ, куоталаһы бастыһа-рын аатталаата.

А. ПОПОВА.

Болуотуга Кыстык Кутдаа дьоруус кол-лектив 180 борооскуну кыстык түөрт ыйы-гар хас биридиниһи ортотунан 58,9 кг те-лөһүттэ. Эдэрдэргэ үрдүк онгоруиүлаах үлэ холобурун стар-шайдара Федор Ишпо-кентьевич Макаров уонна ыччат настав-ниги Аграфена Его-ровна Дюдорова көр-дөрүллэр. Киһилэр хас биридин борооскутан 64-түү кг приһеһи ыт-тылар.

Билигин борооску-лар сууккада 340-нуу грамм төлөһүлэллэр.

Снимокка: (ханаа-тан) Ф. И. Макаров Николай Софронов уонна Григорий Лыт-кины кьтары респуб-лика сонуһарын бил-сэллэр.

В. РУФОВ фотота.

Мунутуур кедьүүстээхтик

КАТЫЛЫ. Перюиңи куорат лауреата, Субу-руускай аатыһан совхоз ааспыт сылааһы че-мпiona Иван Иванович Попов пятилетка үһүс, сүрүн, сылын бастаһы ыйыгар ЗИЛ-133 автома-шинаан 33722 тонна-километры онгордо.

Киһи тохсуньуга Зо-лотинкаттан иһигэ кь-рыһан фураж адалла уонна Мырылаттан ком-бикорму таһыһа сырыт-та. Ити ыраах сирдэргэ барыһыгар даһаны мас-сыһыһаһын толору таһа-астаах сүүрдэр.

М. ИВАНОВ.

ССКП райкомугар, райсовет исполкомугар

КЫСТЫК ТҮӨРТ ЫҦА ТУГУ КӨРДӨРДӨ

Общественнай сүөһү кыстыгын ааспыт түөрт ыйыгар үүтү валовой ылым уонна государств-а аһылааһын эба-һэтэлиһтибэлэрэ ту-һааннааһынан 90,1—86,5 бырыһыан эрэ толору-лунулар. Биир фураж-най ыһахтан ортотунан 168 кг үүт ыһаһа, 358 ыһах сүөһү, 117 сылгы көһүнүнэн өллө. Ааспыт кыстык туһааннаах кэ-минээбэтигэр үүтү ва-ловой ылыы 505 центне-ринэн, биир фуражнай ыһахтан ыһаһын 8 кг, ыч-чат сүөһүнү төлөһүтүү 1,1 кг намтатыһыннылар, ыһах сүөһү туһата суох өлүүтэ 65-нэн, сылгы өлүүтэ 61-нэн, эбэһэтэ.

ССКП райкомун бюро-та уонна райсовет испол-кома, үүтү государств-а аһылааһын бастаһы

квартиллааһы былаанын толорууга ыһахан ба-лаһыһаһына үөскэбитин бэлиэтээн туран, совхоз-тар директордара, парт-комнар секретардара, отделениелар управлю-щайдара үүт ыһаһын үр-дэтигэ быһаарылаах дьаһаллары ыһалларын модьуйдулар. Төрөбүт ыһах барыта раздойга туруорулуохтаах. Үүт иһин материалнай уон-на моральнай көрүлээһи-ни кьһини олохтоуох-таах.

Сүөһүнү эби аһаты-га ураты болломто ууру-луохтаах. Олуһыга совхозтар 580 тонна эби аһылыгы бөлөмнөн ту-һаһаһаһахтар. Ыһаһы искусственай сьмэлээ-һин пууһарын субу күнүртөн сир ахсын үлэлэтэргэ, техник-осе-

менатордара бары наада-лааһынан хаачыйарга совхозтар директордара эбэһиниэстэһиһилэр.

Холбоһуктаах муньах олуньуга Карл Маркс аатынан совхоз 118, Су-буруускай 59, Эрилик Эристин 114, «Чурапчы» совхоз 75, «Мындааһы» совхоз 69 тонна үүтү го-сударство аһылыһы-ларыгар соруудахтаата. Эти государство тут-тары сыл аһардааһы былаанын толорор туһу-гар оройуон үрдүнэн 820 ыһаһас уонна борооску кулун тутар 15 күнүгэр дьэри интенсивнай уо-тууга туруорулуохтаах.

Кыстык түөрт ыйык түмүгүнэн социалистиче-скай куоталаһыга 39,28 баллы ылбыт Карл Маркс аатынан совхоз аһыттартан эрдүк көрдө-

рүүлэһэ. Ол ыһаһан ба-ран, куоталаһы усулу-буйатын толорботуһуна, дьинээ көһөрүллэ сыл-дьар Кыһыл аһаһа бө-риллэбэтэ.

Совхозтар отделени-еларын куоталаһыһаһы-гар бастаһы миэстөнн 42,41 баллаах Эрилик Эристин аатынан сов-хоз Хадаардааһы отделе-ниета, иһиги 42,31 бал-лаах Карл Маркс ааты-нан совхоз Одьултуһаа-һы отделениета, үсүһү 41,78 баллаах Карл Маркс аатынан совхоз Бахсытааһы отделениета ыһылар.

Ыһаһык фермалар, борооску көрө эһеналар, биридин ыһаһыкыттар уонна борооску көрөч-чүдэр куоталаһыһаһын кьһаһылаахтара быһаа-рыһыһылар.

Партийнай олох: ССКП КК сэтниньмитээби (1982 с.) Пленумун түмүктөрүн дүүллэхэлэр

КЭМИГЭР, СӨПТӨӨХТҮК

Субуруускай аатынан совхоз киин аппаратынаары уонна Хатылы от-делениетин аады цеховой партийнай тэрилтэлэр мунньахтарыгар «ССКП КК сэттиньмитээби (1982 с.) Пленумун төрдөбүл-лөрүтөр сөп түбэһиннэ-рэн үлэ дьэсипилиннэ-тэи бөрөгөтүүгэ партий-най тэрилтэлэр сорука-рыл туһунан» боппу-руоска данылааты ССКП райкомун секретара В. М. Макарова өгөрдө. Данылаатчыт уонна көпсөтүнэ тыл эппит коммунистар, совхозка, уолаан Хатылы отделе-ниеттэр, үлэ дьэсипи-линнэтин көлөм, хаһаа-һыктыбаннаа суох бы-һыы, үлэ ресурстарын ситэ туһаммат буолуу чакчыллара адыаада суохторун ыйан туран, олору туоратыл суолта-рыл бэлиттээтилэр.

Од курдук, Хатылы от-делениеттэр ааспыт сыл мам уонна бес ый-дарыгар, аатынньыта уонна сэттиньмитэ боро-рогуулааһынтан 574, арыгылааһын, бытархай күлүгээннээх уонна буруйу оңоруу содулла-рыгар 145 үлэ күнэ сүт-өрүлүбүт. Отделениета үлэһиттөр кэлэ-бара ту-ууларга элбэх, 1982 сыл-га 31 киһи атын үлэ-гэ көһөрүлүбүт. Ити үк-кэ үлэһиттэргэ сөптөөх-төрөр уонна үлэһиттэр уулуубуйа тэриллэбэт-тэнтэн сибээстээх. Үлэ-гэ

кэлэн да баран тэрэһини суоруттан, үтүс бириэмэ көдүүтэ суох сүтөрүл-лэр. Обществений баа-га-дуолга эппитэ суох сыйлаһаһынтан сүөһү көннүгүн өлүүтэ сал-һы тахса турар.

Коммунист И. Я. Чи-чиннаров дьом орду-гаранна үлэ-гэ хойутаа-таксааларын бэлиттээтэ. Үлэ режимин туһубуу-туох ханнык иһинэ, киин аппарат уонна от-деление хойуораларыт-тан сааһаахха, бу дьылдаа сирэй холо-буру салайар үлэһиттэр, специалистар көрдөрүөх густаахтар, диэте киһи.

— Үлэ дьэсипилиннэ-тин бөрөгөтүү туһунан туһуруу Киин Коми-

тет саамай сөпкө көтөх-тө, — диэте Д. П. Чечебу-тов. — Бу олох көрдө-бүлэ. Оңон билигин чопчу сорукары бэлиттээн практиккай дьаһалла-ры ыһаахха, үлэ режи-ми туһуууга бэрэбиэр-кэлэри ыһаахха, дьэс-ипилиннэни көһүн хас биридди түбэттэти кы-таанахтык сэмэллээххэ.

Хаһааһыттыбаннаа аа-а суох быһаа, техника-ны үрөйүн, ыһаа-тобуу иһин эппиттэни күү-һүрдэр, общественнай бэ-рээдэти харыстааһынга ДНД-лар, табаарыстын сууттар үлэһитин күү-һүрдэр, арытын аты-лааһын бэрээдэктир туһунан коммунистар Н. С. Соловьев, И. И. Яковлев, П. С. Соловьев эттилэр.

Мунньах дүүллэһил-либт боппуруоска ту-һааһаах уураагы ыһааһа.

С. НИКОЛАЕВ.

Дьону түмэр, тардар киин

Бастың оһым

Республика бастың тор Т. Н. Васильева сала-йааччылаах араас идэлээх дьону түмэр 9 киһитэн састааптаах кулууп сове-та кииндир. Совет чи-лиһиннэ бары — обще-твеннай олох активиста-ра, нэһилиһинньыи кыта-арса сибээстээхтөр, көрү-лүүр, төрийэр дьэбур-даахтар.

Толоруллубут үлэ кү-ахсын дьэсипилиннэ бо-ло-тонэн иһэр. Ол итэҕаста-ри туоратарга, отчуоту оңорорго, киһи туһуу-дьярыктааһын учуу-туурга көмөлөөх.

— Сотуртаагыта Ма-а-Ханалас Балыктаар-бара сырыттыбыт. Бал-лардыг кырдаастары «Алгыт», дьахталлар «Дьуөгэллилэр», эр дьон-норго «Огонек» дьэи аа-тардаах кулууптардаах эбиттэр. Олус итэҕаста-най. Ону байэбиттэр аны-тэриннэри үөрэтэ сылдьа-быт, — диер директор.

Сыл ахсын тутуулаа-хал буолбут формалары тумма сааһын, саваны көрдөөһүн — бу коллектив биһир үчүгэй өрүтэ. Ону-ха аналлаах методическай хоһу тэриннэри сылдьа-лар эбит. Итинник хостор Култура дьыалэрин ах-сын баар буолаллара олус наадалаах буолуу эбит. Ол үлэ оһытын түмүүтэ, системалааһынга, специ-алистар профессиональ-най таһымнарын үрдэ-тиннэ көмөлөөх эрэ-буо-луо аа.

Биһиги бу сельский Култура дьыалэтин кол-лективин сүрүн үлэһитин эрэ билиһиннэрдэбит. От-тон ханнык баҕарар үлэ ситиһиэтэ бытархайдар түмүлүүдэриттэн, ол бы-тархайдарга бириэмэни сөпкө аттаран сүрүн сыалга тийиһиттэн үс-күүр. Плакат суруйуу, ыһыыл мунуука маты-рылааллары сүүмэрдэ-һин, драматическай кол-лективка саҥа репертуа-ры талыы, оформление-ны: саҥардыы, үлэһиттэ-гэ методическай семина-лары төрийин — барыта Семинары бары — оһуола-уучуоталлара, производ-ство командирдара, кул-тура үлэһиттэре ыһаа-лар. Ханнык темага дь-һаа ыһааһаахха ааһа эрдэттэн бэлэмнээн.

Бу коллектив нэһи-лиһиннэ тэрэһиннээх ки-һиһылаахтык үлэ-лиир дьэи урдүктүк сьа-һалдыр, өйүүр.

М. МИХАЙЛОВА, хаһыат аналл. көр.

Култура дьыалэ сово-гох буолбатах. Киһи киһини, түмэр, Холо-бур, биһир-биһчэри «Про-гресс» агитатона төрийэр, иҥкиһи — «Спутник», үсү-һү — комсомолецтар. Ы-һааи киһилэргэ эрдэттэн тийэрдиһэр. Биһиги сце-нарийын оңоһууттар кө-мөлөөбүт, — диер Татьяна Николаевна.

Сыл устата Култура дьыалэтир бидэ концерт көрдөрүлүбүт, айар кол-лектив 6 төгүл гастрол-лаан 900 солк үбү килэ-рэмжит. Мамма вокалис-тар, үккүүбүттэр, драм-аристар куруһуоктара утумнаахтык үлэһиттэр. 1983 сылга үктөһэй баран Саҥа дьыллаары «Күөх уоту», оһолорго утреппи-гы «Көр-күлүү биһчэрин» ыһыһаттар, производство бастыһынарын слетугар концерт көрдөрбүтэр, «Студенческай нэдиэлэни» саҥалаатылар, олунньу 12 күнүгэр отчуоттуур концерты туруораары бэ-лэмнээлэр. Сотору Ма-йаа хороовой коллектив-тары көрүүгэ кытта ба-рыдахтара. Ыһаата, Кул-тура дьыалэ биһир да күн илэһсийбэт.

Үлэи-хамнаһы дирек-

СОНУННАР ОЛОХТООХТОР БИҺИРЭЭТИЛЭР

Оройуон киһиттэн тахсыбыт гастрольнай биһиргээдэ спектаклын уонна концерты Ч. кыр олохтоохторо кэ-рэхени көрдүлэр.

Л. Габашева «Харах уу-та» драматыгар артистар Н. Заболотская, М. Герасимова, В. Кузьмин, В. Саванн оруолларын кыа-а тутан оһоһоотулар.

Концерта уус-уран са-нодетельност ветерана Р. Кузьмина сахалыы то-лута, М. Герасимова ча-бырдахтара, Н. Заболот-ская уус-уран аарыһалара, о. д. а. орду-к биһирэһинн-лэр.

Н. Филиппов.

МУЗЕЙГА КӨРСҮҮҮ

Суруйааччылар И. Данилов уонна Е. Ней-мехов сотуртаагыта Эрилик Эриктин ли-тературнай музей дьыа-тнөр сыадыа ааҕаач-чылары кытта көрсү-сүлэр.

Ыаддыттар байэлэрин үлэһитин билиһиннэрдил-лэр, элбэх ыйымаларга эппиттээхтэр. Кырда-гас суруйааччы И. Дани-лов музейга байэтин ки-һигэтин бэлэһтөөт. Сыл-дьааччылар киһигэлэри-гар: «Норуот байэтин ис-ториятын уһулуччулаах уолааттарын уонна кыр-гыттарын ахта-саныы сылдьара олус улахан суолталаах» дьэи суруй-дулар.

«СО» общ. көрр.

БАРЫБЫТ ЫТЫК ИЭБЭ

Обороннай - маассабай ран, бары тэригэлэргэ, үлэни салгыы тупсарар, ыһааһаахха Ийэ дойдуну кө-мүскэһиннэ бэлэм буо-луу тыһыһтар итинни-күүһүрдэр сыалынан оро-йуонга Армияда, авиа-иһааһа суох усталаах са-һааһаах аһар тийрээх, аналлаах гарактаах ти-семе баһаны оңоруо х-а-наада.

Алын сүһүөх тэригэ-лэр ханнык үлэһити ы-һааһаахтарый?

Туох ханнык иһиннэ, ДОСААФ кэккэтигэр ыч-чэттары тардыһан дьа-рытааһаахтар. Бу үлэ-гэ олохтоох комсо-мольский тэригэлэр күүскэ илэһаллара, көмө-лөөдлөрө наада. ДОСААФ чилиһин биһир сүрүн эбэһиннэһин усу-нуоһу төлөһүү буолар. Бу дьыаланы кара ман-найгыттан үчүгэйдик тэ-рийиэххэ.

Общество чилиһиннэ-рэ ДОСААФ Киһи Комите-тын органа «Советский патриот» хаһыакка ак-тивнайдык сурутуоһаах-тар.

Спорт байыаннай-тех-ническай көрүннэригэр

күрэхтэһиһилэри төрийин, байыаннай патриотичес-кай темаларга лекция-лары ааһыы, бэсидэлэри оңоруу, аналлаах спор-тивнай хамаандаһары (радиоспорка, мотоспор-ка, сыалы ыһыһа, о. д. а.) төрийин разрядтаах спор-тменнары бэлэмнэһин — алын сүһүөх тэригэлэр үлэһитин бастыһаат сор-дотунан буолаллар.

Тохсунньу 23 күнүттэн Советская Армия уонна Мүөратаагы Байыаннай Флот күнүн көрсө өбөр-най-маассабай үлэ-гэ аналлаах үтэс буолбут Бүтүн Союзтаагы мес-яч-ник ыһааһа турар. Бу мес-яч-ника биһиги оро-йуонмут үлэһиттэри, ыч-чэттара, СПТУ уонна о-скуолалар үөрэнэччилэрэ эмиэ активнайдык кыт-тар эбэһиннэстээхтэр.

ДОСААФ үлэтигэр ак-тивнайдык кыттыы — би-һиги барыбыт, хас биһир-либт гражданскай, па-триотическай ытык иһа.

Д. ТИХОНОВ, ДОСААФ райкомун председателэ.

Бэрэбиэркэ ыһытылына

Республика Үөрэҕин Бэрэбиэркэ түмүгэ ра-министертэһиттан А. Н. Йоно советтар дүүллэ-һилиннэ. Оңо А. Н. Ан-наах инспекторскай би-симов, инспектор В. И. ригээдэ оройуон оһуола. Паллопа подколлективтар-ларыгар иитэр үлэ уонна иннилэригэр турар сору-саха тыһыи итиннэ ли-тературатын үөрэтин ту-руктарыгар бэрэбиэркэни ыһааһа.

Диринг орто оһуолатын директора М. Р. Сысола-тин, районо инспектора

Г. Я. Григорьев, Чурапчы орто оһуолатын директо-ра И. А. Никитин, ЫБСЛКС райкомун сек-ретара В. А. Федорова уо-л. а. көпсөтүнэ кыттан сааһааларын аһастаһаллар. Совет мунньагар ССКП райкомун иһикс секретара С. П. Макаров кыт-тыһыы ыһаа уонна тыл этэ.

«СО» көрр.

Госстатистика инспектурата иһитиннэрэр:

СОВХОЗТАР СҮӨҮ ИТИИТИГЭР 1983 СЫЛ ОЛУННЬУ

Совхозтар	Эт оңоһуута (центнер) тыһыһаах ыһааһыннан				Эти государство атыһааһын (центнер)				Үтүү валовой мамы (центнер)				Үтүү государство атыһааһын (центнер)				Биһир фуражнай ыһахтан мамы (кг)			
	Кырт-а-лаагы быһааһа	Туола	%	1982 с.	Кырт-а-лаагы быһааһа	Туола	%	1982 с.	Ый-лаагы быһааһа	Туола	%	1982 с.	Кырт-а-лаагы быһааһа	Туола	%	1982 с.	Ый-лаагы быһааһа	Туола	%	1982 с.
Иара Марк	1700	1156	68,0	-294	1700	1133	66,6	-220	1555	1237	79,5	+50	1280	1120	87,5	-183	65	50	+2	
Субуруускай	900	729	81,0	+50	900	726	80,6	+45	685	621	90,6	+69	620	519	83,7	-99	57	47	+5	
Эр. Эриктин	1300	1021	78,5	+45	1300	956	73,5	+41	1180	892	75,6	-49	1000	612	61,2	-332	66	48	-2	
«Чурапчы»	800	618	77,2	+352	800	565	70,6	+299	710	408	57,5	-43	600	502	83,7	-167	57	29	-2	
Ор. үрдүнэн	4700	3524	74,9	+153	4700	3380	71,9	+165	4130	3158	76,5	+26	3500	2753	78,7	-781	62	44	-	

ССРС-ла народнай контуруол туһунан Сокуонга олобуура, үөс сыллаах боддохторо куолбутунан, быыл оройуонга промышленнай, тутар уонна хаачыйар тэрилтэлэри-нээ, сохостардаагы народнай контуруол голоной уонна цеховой группаларыгар, поста-рытар олунньу, кулун тутар, иүүе угар ыйдарга отчуоттар уонна быыбардар ыытылал-лар.

Отчуоттуур көмө үлэ на-роднай контуруол группала-рын хаачыстыбаннай састаап-тарын тупсарыга туһаайы-лына. Норуот хаһаайыстыба-тын бары салааларыгар ак-тивнай контуруолу олохтоо-лукка, социалистической со-куоннааы кэһиллэри арыымы-га болдомто күүһүрдүлүннэ. Хаһаайыстыбаннааа суох бы-һыыны, норуот баайын-дуолун хоро таһымын, сүрүн средст-вогары, үлэ ресурстарын си-тэтэ суох туһанымын, үбү аһыһа-халты ороскуоттааһын утары үлэ утумнаахтык ыытыллар буолла.

Билигин 16 голоной, 14 це-ховой группаларга, 19 поста-рга барыта 263 контролердар талыллан үлэниллэр. Кини-лэртэн 78 бырыһыаннара—ра-бочайдар. Группалар пред-седателлэринэн сүрүннээн ак-тивнай, дымаһаны билэр ком-

мунистар талыллан үлэстэ-лэр. Кинилэр баһыйар үгүстэ-ра паппкомнар, партбюролар чилиэннэринэн, секретардарын солбуйааччыларынан буолал-лар. Онон народнай контуруол группаларыгар партийнай са-быдыал биллэрдик улаатта.

Сыл ахсын контуруоллуур үлэ көдүүүстээх буолуутун си-

ри киллэрбэккэ туран) 549 ба-ребиэркэлэр ыытыллылар. Бэрэбиэркэлэр сыл ахсын ах-саан өтгүнэи элбиһилэр уонна норуот хаһаайыстыбатын ба-ры салааларын хабар буолан иһэллэр.

Ол эрэри ханна барытыгар итинник буолбатах. Субурууе-кай аатынан соххостардаагы

наадалаах. Мунньахтар итэҕэс-тэри чопчу арылар деловой көпөстүмүлээх, принципиальной критикалаах буолуулар кини-лэр тэрээһиннэриттэн уонна группалар үлэлэрин сүҕүөтэ хайдах туруорулларыттан ту-тулуктаах. Онон отчуоттары бэлэмнээһиниҕэ ураты болдом-то ууруллуохтаах, отчуоттар ОСКН XXVI сьезин, ОСКН КК ыам ыйынаагы уонна сэтти-ниһтээҕи (1982 с.) Пленума-рын уураахтарын, ССРС-ка народнай контуруол туһунан Сокуон моддуйууларыгар то-лору сөн түбөһиннэриллиэх-тээхтэр.

Группалар активностара ки-нилэр председателлэре, чи-лиэннэре тоһо инициатива-лаахтарыттан, бу дьонуннаах сүрүдэххэ хайдах ыһыанна-һалларыттан быһаччы туту-луктаах. Ол иһин кинилэр саҥа састааптарыгар контуруоллуур үлэҕэ опытырбыт, бэрэбиэркэ-лээминит дьоннору сэргэ, орду-т эрэллээх эдэр дьону эмнэ быыбардыыр наада.

Бу отчуоттуур-быыбардыыр мунньахтар народнай конту-руол үлэтин көдүүүһүн төстү үрдөтүгэ тирэҕинэн буолуох тустаахтар.

А. ФИЛИПШОВ, народнай контуруол оройуоннаагы комитетын председатели.

Солкуобайдар тыалга тобо көтөөлөрүй?

Карл Маркс аатынан совхоз Толооннооҕу бири-гээдэтигэр 1980 сылтан 120 ыһах сүөһү турар ти. повой хотонго тутуллар. Хотон тутуутун студен-нар тутар этэрээттэрэ са-ҕалаабыта. Бырайыан бы. ыһытынан муостата кап-тайыһынан тэлэттиллиби-тэ. Ону ааспыт сайын, сүөһү турарыгар табыта-һа суоһунан ааһан, көгү-рөннэр баалкаларын са-һалыы ыһыһан холлоҕос маһынан тэлэппиттэрэ. Бу биһр үлэни икки хос толорууга 15 тыһ. солк. ороскуоттамыта. Ол үр-дүнүн үлэ түмүгэ, хаа-чыкстыбата мөлтөгө киһи, ии дыксыһнэрэр. Баалка-лар алын ыһыһыһылара көдөөллөргө кылаас жап-тадай чууркаларга түһ-риллибиттэр. Остуолбалар туһаайыһыларынан сорох сирдэринэн ортоку баал-ка ыраах буолан муоста-га түүрө бара сылдьар. Манник хаачыстыбата суох оһоһууну көннөрө-гө эрэ тиһиһиллэр. Очо-тугар эмнэ үп ороскуот-танара, үлэһит илии аралдьыйара саарбаҕа суох.

Сметнэй, бырайыактыыр докумуон тутуһуллубата-дар, итинник нөҕөт тах-сыгытыгар прораб Байыһа Е. П. быһаччы буруй-даах. Оттон совхоз стар-шай прораба Ноговицкин С. Т. бириэмэтинэр көм-лөспөтөх, үбү уочна ма-тырыһаалы ороскуоттаа-һыны кытаанахтык кон-турудлаабатыах.

Народнай контуруол оройуоннаагы комитетэ, киирбит сигналга олоҕу-рен, ити дымаһаны бэрэ, биэркэлээтэ. Онон ыйыт-лыбыт итэҕэстэр толору бааллара көһүннэ. Коми-теү хотон тутуутугар та-һаарылыбыт сыһыскала-ры туоратарга, үбү уонна матырыһаалы аһары ороскуоттааһынга буруй-даахтары материалнай эппиэкиэ тардарга совхоз дирекциятын соруудахта-та.

К. МАКСИМОВА.

ГРУППА КӨМӨТӨ

Эрилик Эристиин аа-һынан совхоз Хадзардаа-гы отделениетыгар на-роднай контролердар ыһыһыт бэрэбиэркэлэрэ кердөрөллөрүнэн, ытчат уонна улахан да сүөһү туруга сөччө куһағана суох. Ферма ахсын кор-мокуһуһалар үлэниһиллэр. Улахан Сыйыһа уонна Самнарайдаахха төрүүх-хэ бэлэмнэни сүннүүнэн ситэриллибит.

Ол эрэри фермалар үлэһитигэр эдбэх итэҕэс-тэр бааллар. Дулҕаны эһи аһылык быһыһыты, нан баччааһына диэри ту-һана иликтэр. Вал хотон

таһыгар аҕалыдыбыт дулҕа бытарытыллыбак-ка сытар. Минеральнай брикети бэрт аҕыһагы оһорон саһардыы сизгөн эрэллэр. Кыбыһыларга оту ыһымы-тоҕуу элбэх, от тү-гэҕэ харбанан испэт. Хо-тойноор ааннара, ыраас-таммат буолан, үчүгэй, дик сабыллыбаттар. Биһр үксүн онон сорох ыан-һык хотонноро тым-һылар. Ол саҥа төрүүх-хэ оксуулаах буолар кут-таллаах.

Бэрэ ферматыгар тө-рүүххэ бэлэмнэни өссө да ситэриллэ илик ына-һы төрөтөр хос суох,

һиһрэйдэр групповой клеткаларын обществен-ность күүһүнэн субуотун-һык тэрийэн оһорон иһэннэр ситэрбэтэхтэр. Һиһрэй көрөөччүлэри сүүмэрдээһин быһаан.

Народнай контролердар бэрэбиэркэлэрин түмүгү-нэн отделение управлито-һыа П. П. Тарасов ин-формацията партбюро киһи ыһырыһылаах мун-һаҕар иһилиһинэ, ыйыт-лыбыт итэҕэстэри туора-тыһа чопчу дьаһаллар бэлэһтөнниһилэр.

М. МАРТЪЯНОВ, народнай контуруол группатын председатели.

Наһаа набылыйбыттар

Биһиги группабыт «Чу-рапчы» совхоз Арыы-лаахтаагы отделениеты-гар саҥа төрүүххэ бэлэм-кэһиниҕэ уонна сүөһү ыһыһыгар бэрэбиэркэни ыһытта.

Маннаагы фермаларга Килэҕикиттан И. Д. Ба-раһинов МТЗ-83 тракто-рынан күн ахсын сиила-һык тиздэр. Бу сүмэһин-нээх аһылык сүөһүгэ ба-

лачча дэлэччи сизгиллэр Убаҕас көөнһөрбө эмнэ оһоһуһлар. Арай ортоку хотонго уу суох буолан помбикорму долборукка кутан кураанахтыы сала-таллар.

Төрүүххэ бэлэмнэни наһаа бытаарбыт. Түөрт термоеклеткаттан биһрэ эрэ үлэһит, атыттары-гар лаампа суох. Группо-вой клетка, үрдэ сабыл-

лаахтааҕа кыйтарымы-ла, таммахтыы турар. Ыһагы төрөтөр биһр эһи-хос оһоһуһуһуһааҕа үлэ-тэ саҕалана да илик. Онон сорох ыһахтар турар сирдэригэр төрөбүттэр.

Ыһылымыт итэҕэстэри туоратыһа отделение са-далтата суһал дьаһалла-ры ыһара эрийиллэр.

И. КАЖЕНКИН, народнай контуруол группатын председатели.

Бу снимокка көстөр иһиттэри киһи үүтү-тутар пуун диниһик дуо? Билиҥи санаа-бытыгар, суох! Оттон «Чурапчы» совхоз Улахан Күүлээби биригээдэтин ферма-гыгар үүтү туһар пуун көстүүтэ ман-һык. Сыт-сымар, кир-хах бөҕө. Маны кө-рөргө-хараһарга, үүтү тутарга аналлаах үлэ-һит суох. Барыты-манһыксыттарга на-һылаабыттар.

Ферма үлэһиттэрэ

этэллэринэн, манна сүөһү иһитини спе-циалистара сыдды-баттарын көрнөтэ. Ол да иһин итинник буоллаҕа.

П. Окөнешников фотота.

К. МАКСИМОВА.

Баары баһынан

Эрилик Эристиин аа-һынан совхоз ааспыт тизийиҕэ мүчү туһа, сайын Мындаҕаайыга 18815 центнер комби-корму сүөкээн икки ыс-кылаатынан уурбу-та. Кыстык түөрт ыйылар онтон ферма-ларга 6161 центнери тиздэ.

Ордук хоннохтоох-тук калин икки ыйга тастылар. Ол эрэри шофердар ыс-кылаакка ыһтамыһыт кууһлар икки ардыларынан сыддьалларыгар алла-раа сытар кууһлар тө-бөлөрүн автомашина-ларынан быһыта үк-тэтэн эдбэх комбикор-

му тохтуттар. Онуоха тизийиҕэ мүчү туһа, лубут кууһлар эһи-төһиллэннэр бүтүн икки сарайы хаар бы-лаастаах комбикорм уонна илдьирийбит кууһ чигди оһорбут-тар. Ити—150,ча кууһ, а э. 7,5 тонна, комби-корм.

Общественнай баай-га-дуолга манһык сы-һыан, баары баһынан сыддьыы кытаанах-тык сэмэлэһинэн наада.

Народнай контуруо-рейлабай биригээдэтиг чилиэннэрэ:

А. ДЫДАЕВА, Д. КИРИЛИН.

1 КҮНҮНЭЭБИ КӨРДӨРҮҮЛЭРЭ

Ыһах төрөөтө		Ыһах сүөһү өлүүтэ		Ол иһигэр Һиһрэй		Биһр төрөөтө		Сылгы өлүүтэ		Ол иһигэр кулуи		Ыһагы буоһатыы		Ол иһигэр исх. сизмэҕ.	
1982 с.	1983 с.	1982 с.	1983 с.	1982 с.	1983 с.	1982 с.	1983 с.	1982 с.	1983 с.	1982 с.	1983 с.	график	туоһа	график	туоһа
331	130	12	14	2	6	1	1	5	13	—	—	35	21	35	21
108	75	15	12	5	4	—	—	2	8	—	—	15	5	15	5
202	145	11	6	2	6	—	—	1	4	—	—	25	20	25	20
106	77	10	9	5	3	—	—	3	1	—	—	25	21	25	21
741	427	48	41	14	19	—	—	11	26	—	—	100	67	100	67

